

Hankkeen nimi: Arktista imua puhtaalla ilmalla

Perustele, miksi hanke toteutetaan yhteishankkeena.

Hanke ja sen tavoitteiden saavuttaminen perustuu tiiviiseen T&K&I-yhteistyöhön, jossa jokaisella yhteishankkeen osapuolella on oma tärkeä roolinsa. Kukaan toimijoista ei pysty yksin tätä hanketta tekemään. Niin ikään hankkeen tuloksista hyötyvät kaikki mukana olevat toimijat.

Päähakija, Muonion kunta, on keskeinen toimija hankkeen paikallisena aluetuntijana, verkoston ja sidosryhminen kokoajana, kontaktina hankkeen pääkohderyhmiin sekä hankkeen tulosten jalkauttajana. Muonion kunta hyötyy hankkeen tuloksista erityisesti imagollisesti ja yritystoimijoiden hyödyn kautta.

Osatoteuttaja ja keskeinen toimija, Metsähallitus, hallinnoi Pallas-Yllästunturin kansallispuistoa, opastaa ja ohjaa kansallispuiston vierailijoita sekä alueella toimivia yhteistyöyhtiöitä kestävän luontomatkailun toteuttamiseen. Ilmantieteenlaitoksen puhtaan ilman mittaukseen erikoistunut tutkimusasema sijaitsee kansallispuistossa, Muonion kunnan alueella. Puhtaan ilman suojeluun liittyvästä informaatiosta ja tuloksista viestitään kaikille alueella vieraileville. Pallas-Yllästunturin kansallispuiston yksi erottautumistekijä. Sen erityinen arvo muihin kansallispuistoihin verrattuna on mitatusti maailman puhtain ilma.

Osatoteuttaja Ilmatieteenlaitos tuo hankkeeseen tiedon mm. mittaustulosten kautta. Tämä osa-alue on erittäin keskeinen hankkeen onnistumisen kannalta, sillä koko hanke perustuu nimenomaan luotettavaan mittaustietoon sekä sen tulkitsemiseen. Ilmatieteenlaitos puolestaan hyötyy hankkeen tuloksista mm. siinä mielessä, että he saavat näkyvyyttä tekemälleen huippututkimukselle sekä saavat jalkautettua dataa laajemman kohderyhmän hyödynnettäväksi.

Osatoteuttaja Lapin ammattikorkeakoulun mukanaolo hankkeessa tuo hankkeelle uutuusarvoa. Lapin AMK:n roolina on visualisoida edellä mainittua tutkimustietoa nykyaikaista teknologiaa hyödyntäväksi ja tehdä ratkaisuja siihen, miten saamme levitettyä tietoa ja tuloksia mahdollisimman laajasti.

3 Hankkeen perustiedot

Hankkeen julkinen nimi Arktista imua puhtaalla ilmalla	
Alkamispäivämäärä 1.6.2021	Päättymispäivämäärä 28.2.2023
Toimintalinja 2. Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen	
Erityistavoite 5.1. Yritysten innovaatiotoiminnan vahvistaminen	

4 Tiivistelmä (julkaistaan internetin tietopalvelussa)

4.1 Hankkeen julkinen tiivistelmä (tavoitteet, toimenpiteet, tulokset)

Muonion kunnassa hengitetään tutkitusti maailman puhtainta ilmaa. Lapin ilman saastepitoisuudet ovat tyypillisesti noin puolet Etelä-Suomeen verrattuna. Trendien mukaan luontomatkailu, vastuullinen matkailu, vähäruuhkaisuun ja terveydelle turvallisiin kohteisiin matkustaminen kasvavat koronapandemian jälkeen ja puhtaat kohteet ovat vetovoimaisia. Samaan aikaan kun vähähiilisyteen, hiilijalanjäljen pienentämiseen, luonnon kestävään käyttöön ja ilmastomuutoksen torjumiseen sekä luonnon puhtaudesta huolehtimiseen tulee kiinnittää erityistä huomioita, lisääntyy luontomatkailun suosio ja sitä kautta luonnon käyttö matkailussa sekä yritysten että yksittäisten matkailijoiden toimesta. Muoniossa, Pallasella, sijaitsee erittäin korkeatasoinen ilmanlaadun seuranta-asema, joka on strategisella paikalla ilmastomuutoksen monitoroinnissa. Datan avulla arvioidaan mm. ilmaston nykytilaa ja tulevaisuuden kehityssuuntia, meillä ja maailmalla.

Muonion kunnan yhtenä strategisena tavoitteena on vahvistaa kunnan elinvoimaa kestävästi. Kuntastrategian mukaan elinkeinoelämämme mahdollistajana ovat ainutlaatuiset ja puhdas luonto. Muoniolainen onnellinen arki kumpuaa luonnon luomasta hyvän olon lähteestä. Elinkeinotoimijoiden tehtävänä on pyrkiä varmistamaan kestävä kehitys ja ympäristön kunnioitus muoniolaisessa elinkeinoelämässä. Kunnan viestinnän kärkiteemoina tulee jatkossa olemaan entistä vahvemmin maailman puhdas ilma ja kestävyys. Vastavalmistuneen Muonion matkailuohjelman 2020-2025 visiona on olla Lapin vastuullisesti kasvuhaluinen ja onnellisin kansainvälinen matkailukohde kansallispuiston sydämessä, jonka arvoina ovat mm. vastuullisuus ja puhtaan luonnon ja ympäristön vaaliminen. Matkailuohjelmassa yhdeksi kehitettäväksi asiaksi nostettiin puhtaan ilman hyödyntäminen osana matkailuimagoa ja elämyksiä.

Hankkeen nimi: Arktista imua puhtaalla ilmalla

Muonion kunnan, Ilmatieteen laitoksen, Metsähallituksen luontopalveluiden ja Lapin AMK:n kanssa yhteishanketta tavoitteena on mm. popularisoida Ilmatieteen laitoksen mittausaseman tuottama tiede tiedoksi ja saattaa se kohde- ja käyttäjäryhmien kuten alueen yritysten hyödynnettäväksi. Hankkeella pyritään vastaamaan alueen elinkeinoelämän ja vetovoiman tarpeeseen mittautiedon hyödyntämiseksi ja huomioimiseksi. Ilmastotietoa voidaan käyttää esimerkiksi imagomarkkinoinnissa, yritysten strategiasuunnittelussa, palvelutuotannossa sekä koulutustoiminnassa. Olemassa olevia maakunnan vahvoja veto- ja pitovoimatekijöitä esille nostamalla ja uutta tietoa tuottamalla, sekä hyödyntämällä näitä viestinnässä, liiketoimintamahdollisuuksien luomisessa ja osana palvelutarjontaa luodaan alueelle hyvinvointia, työtä ja yrittäjyyttä.

Hankkeen toimenpiteisiin kuuluu mm. puhtaan ilman termin määrittäminen, siihen liittyvän mittausdatan muotoilu ja visualisointi mm. digitaalisin keinoin käyttäjien tarpeita vastaavaksi tiedoksi helppossa muodossa heidän saataville, puhtaan ilman brändityön tekeminen ja siihen liittyvän aineiston laatiminen, uusien puhtaan ilman elämysten tuotteistaminen ja alueen T&K&I-yhteistyön tiivistäminen.

Hankkeen päätoteuttajana toimii Muonion kunta ja osatoteuttajina Ilmatieteenlaitos, Metsähallitus ja Lapin AMK.

4.2 Hankkeen nimi englannin kielellä

More arctic attractiveness with the purest air in the world

4.3 Hankkeen julkinen tiivistelmä englannin kielellä

In Muonio area we breathe the purest air in the world. Air pollution levels in Lapland are typically about half that of southern Finland. According to trends, nature tourism and responsible tourism are growing after the corona pandemic, and destinations such as Muonio are attractive. At the same time as special attention must be paid to low carbon, reducing the carbon footprint, sustainable use of nature and combating climate change the popularity of nature tourism and thus its use by both businesses and individual tourists is increasing. In Muonio, Pallas, there is a very high-quality air quality monitoring station, which is strategically located for monitoring climate change. With the help of the data, e.g. the current state of the climate and future trends, in Muonio and in the world.

One of the strategic goals of the municipality of Muonio is to strengthen the municipality's vitality in a sustainable way. According to the municipal strategy, our business life is made possible by unique and pure nature. The happy everyday life of Muonio grows from nature. The purest air and sustainability of the world will be even more strongly the main themes of municipal communication in the future. The vision of the recently made Muonio tourism program 2020-2025 is to be Lapland's most responsibly growing and happiest international tourist destination in the heart of the Pallas-Yllästunturi National park. One of the themes to be developed in the tourism program is the utilization of clean air as part of the image and experiences.

The aim of the project with the municipality of Muonio, the Finnish Meteorological Institute, Metsähallitus' nature services and Lapland University of Applied Sciences is e.g. popularize the science produced by the Pallas Meteorological Institute's measuring station for information and make it available to organizations such as companies in the area. Climate information can be used, for example, in image marketing, strategic planning and service production.

The organizations behind this project are municipality of Muonio, the Finnish Meteorological Institute, Metsähallitus and Lapland University of Applied Sciences.

5 Hankkeen tarve, tavoitteet ja kohderyhmä

5.1 Mihin tarpeeseen tai ongelmaan hankkeella haetaan ratkaisua? Miten hanke on valmisteltu? Miten valmistelussa on otettu huomioon aiemmin rahoitettujen hankkeiden tulokset?

Hankkeen nimi: Arktista imua puhtaalla ilmalla

Muoniossa Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa hengitetään tutkitusti maailman puhtainta ilmaa. Puhtaan ilman aluetta on käytännössä koko Lappi ja globaalissa kontekstissa myös koko Suomi. Lapin ilman saastepitoisuudet ovat tyypillisesti noin puolet Etelä-Suomeen verrattuna. Alle 10 mikrometrin hiukkasia on kuutiometrissä Muoniossa vain noin 4 mikrogrammaa, kun maailman likaisimmassa kaupungissa Nigerian Onitshassa niitä on melkein 600 mikrogrammaa. Puhtaan ilmanalan maissa asuvat ihmiset eivät aina ymmärrä, minkälainen luonnonvara puhdas ilma on. Maailman kaupunkiväestöstä yli 80 % altistuu ilmansaasteille, jotka ylittävät Maailman terveysjärjestön WHO:n suositusarvot (WHO tietokanta). Muonion Sammaltunturilla sijaitsee erittäin korkeatasoinen ilmanlaadun seuranta-asema. Pienihiukkaset ja muut ilmansaasteet aiheuttavat mm. astmaa ja pahentavat keuhkohtaumatautia ja hengitystieinfektioita. Pienihiukkasten suuri määrä lisää myös sepelvaltimotautia ja aivoverenkierron sairauksia. Jos esimerkiksi PM10-hiukkasten määrä saadaan vähennettyä 70 mikrogrammasta kuutiometrissä 20 mikrogrammaan, kuolleisuus vähenee 15 %. (Pia Anttila 2017).

Tänä päivänä tietoa puhtaasta ilmasta on paljon saatavilla monikanavaisesti mm. teknologian ja tekoälyn kehittymisen takia, mutta tämän tiedon luotettavuus, ymmärrettävyys sekä sovellettavuus ja huomioiminen mm. ilmastonmuutoksen vaikutus liiketoiminnan vipuvoimana, on iso haaste, johon emme ole alueellamme vielä pystyneet vastaamaan. Samaan aikaan kun vähähiilisyys, hiilijalanjäljen pienentämiseen, luonnon kestävään käyttöön ja ilmastonmuutoksen torjumiseen sekä luonnon puhtaudesta huolehtimiseen kiinnitetään entistä enemmän huomiota, lisääntyy luontoympäristön käyttö matkailussa ja virkistyskäytössä.

Käsitteiden ja termien tulkitsemisessa on myös oma ongelmallisuutensa: puhdas ilma käsitetään monin eri tavoin, siitä puhutaan paljon ja käytetään vaihtelevin tavoin. Ilmastonmuutoksesta ovat vastuussa pääosin aivan eri yhdisteet kuin ilmanlaadusta. Maapallon ilmastoon vaikuttavat pitkäikäiset kaasut, kuten hiilidioksidi ja metaani, sekä paikallisesti myös hiukkaset. Napa-alueilla auringonsäteilyä voimakkaasti imevät musta hiili -hiukkaset lämmittävät erityisen voimakkaasti ilmastoa (AMAP, 2011). Alueet lähellä napaseutuja, kuten Suomen Lappi, ovat siten alttiita erityisen nopealle ilmastonmuutokselle. Ilmastonmuutos vaikuttaa alueen elinkeinojen mahdollisuuksiin ja siksi varhainen sopeutuminen on tärkeää (EEA, 2017). Vaikutukset voivat olla sekä positiivisia että negatiivisia.

Sammaltunturin tutkimusasema Muoniossa on strategisella paikalla ilmastonmuutoksen monitoroinnissa. Datan avulla arvioidaan jo nyt ilmaston nykytilaa ja tulevaisuuden kehityssuuntia, meillä ja maailmalla. Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa vierailee vuosittain yli puoli miljoonaa kävijää. Yksi Muonion alueen vetovoimaisimmista vierailukohteista on lähes 46 000 asiakkaan (2019) käyntimäärällään Suomen vanhin luontokeskus Pallastuntureilla. Käyntien odotetaan jatkavan nousemistaan. Ilmantutkimukseen ja ilmastonsuojeluun liittyvä tietoutta ei tällä hetkellä jaeta tavoitteellisesti kansallispuiston viestinnässä tai luontokeskuksissa Pallastunturin luontokeskuksen pientä esittelyä lukuun ottamatta. Luontoon ja ilmastoon liittyvälle tiedolle on kysyntää ihmisten hakeutuessa luontoon. Mm. kansallispuisto palveluineen tarjoaa merkittävän kontaktipinnan kotimaisille ja ulkomaisille Muoniossa vieraileville asiakkaille sekä paikallisille asukkaille. Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa sekä sen painopistealueella toimii useita kansainvälisiä kestävään luontomatkailuun sitoutuneita luontomatkailuyrityksiä. Näistä suuri osa on tehnyt myös Kestävän luontomatkailun yhteistyösopimuksen Metsähallituksen Luontopalvelujen kanssa. Luontomatkailun yhteistyöyritysten, etenkin toiminimellä yritystoimintaa tekevien määrä, on kasvussa. Painoarvoa tulee laittaa myös sille, miten ihminen itse voi vaikuttaa omalla toiminnallaan kestävyys erilaisten esimerkkien ja laskelmien avulla. Tämän tueksi tarvitaan havainnollistavia esimerkkejä, kuten simulaatioita muutoksesta maisemassa ja luonnossa, vertailu ilman puhtauden tilasta eri puolilla maapalloa ja siitä, miten tietoa voidaan hyödyntää oman liiketoiminnan kehittämiseen ja uudistamiseen.

Luontoarvot ja ilmastokysymykset luovat osaltaan uusia megatrendejä. Trendien mukaan luontomatkailu, vastuullinen matkailu, vähäruuhkaisuus ja terveydelle turvallisiin kohteisiin matkustaminen kasvavat koronapandemian jälkeen ja puhtaat kohteet, kuten Muonio ovat vetovoimaisia. Muonion sijainti Suomen tunnetuimman kansallispuiston sydämessä, keskellä Tunturi-Lappia ja valtakunnan rajalla, on ainutlaatuinen. Olemassa olevia maakunnan vahvoja veto- ja pitovoimatekijöitä esille nostamalla ja uutta tietoa tuottamalla, sekä hyödyntämällä näitä viestinnässä,

Hankkeen nimi: Arktista imua puhtaalla ilmalla

liiketoimintamahdollisuuksien luomisessa ja osana palvelutarjontaa luodaan alueelle hyvinvointia, työtä ja yrittäjyyttä.

Muonion, Lapin ja Suomen vahvuuden puhtaan ilman, tiedon, alueen elinkeinoelämän ja vetovoiman tarpeeseen soveltuvan mittaustiedon sekä trendien parempaan ja uudelleen hyödyntämiseen pyrimme hankkeella löytämään ratkaisuja. Ilmastotietoa voidaan käyttää esimerkiksi imagomarkkinoinnissa, yritysten strategiasuunnittelussa, palvelutuotannossa sekä varhaiskasvatuksessa ja muussa koululaistoinnissa.

Hanke suhteessa muihin ohjelmiin

Muonion kunnan yhtenä strategisena tavoitteena on vahvistaa kunnan elinvoimaa kestävästi. Kuntastrategian mukaan elinkeinoelämämme mahdollistajana ovat ainutlaatuinen ja puhdas luonto. Muoniolainen onnellinen arki kumpuaa luonnon luomasta hyvän olon lähteestä. Elinkeinotoimijoiden tehtävänä on pyrkiä varmistamaan kestävä kehityksen ja ympäristön kunnioitus muoniolaisessa elinkeinoelämässä. Muonion kunta on sitoutunut kestävä kuntastrategian luomiseen ja kunnan viestinnän kärkiteemoina tulee jatkossa olemaan entistä vahvemmin maailman puhtain ilma ja vastuullisuus.

Vastavalmistuneen Muonion matkailuohjelman 2020-2025 visiona on olla Lapin vastuullisesti kasvuhaluinen ja onnellisin kansainvälinen matkailukohde kansallispuiston sydämessä, jonka arvoina ovat mm. vastuullisuus sekä puhtaan luonnon ja ympäristön vaaliminen. Muonion matkailun tahtotilana on olla yksi Sustainable Travel Finland -destinaatioista vuoteen 2022 mennessä. Matkailuohjelmassa yhdeksi kehitettäväksi asiaksi nostettiin puhtaan ilman hyödyntäminen osana matkailuimagoa ja elämyksiä.

Pallas-Yllästunturin kansallispuistolla on EUROPARC Charter for Sustainable tourism –status sekä oma kumppaniyritysten ohjelma kestävä liiketoiminnan tukemiseen.

Älykkään erikoistumisen alueellisen innovaatiopolitiikan konseptin tarkoituksena on tunnistaa ja valita alueen omat vahvuusalueet, joihin tulevaisuuden panostuksia ja investointeja kohdennetaan. Muoniossa puhdas ilma on yksi näistä tunnistetuista ja valituista vahvuuksista.

Hankkeella edistetään myös monia Lapin arktisen erikoistumisen ohjelmassa nimettyjä kokonaisuuksia. Hankkeella mm. tuetaan Lapin luontoon perustuvaa kasvua. Puhtaan ilman matkailutuotteita kehittämällä kasvatetaan matkailua, sen kestävyttä ja ympärivuotisuutta, törmäytetään toimialoja sekä tuetaan verkostoyhteistyön ja arvoketjujen rakentamista klusterityön kautta. Hankkeessa hyödynnetään myös uusia teknologiaratkaisuja jalostusasteen sekä uusien liiketoimintaedellytysten ja verkostomaisten liiketoimintamallien kasvun tukena.

Hanke tukee voimassa olevaa EU:n Itämeri -strategiaa, erityisesti sen hyvinvoinnin lisäämisen tavoitetta ja toimintaohjelman politiikka-alue matkailun kaikkien kolmen toimenpidekokonaisuuden edistämistä eli edistää kestävä matkailukulutusta, lisää vastuullista tuotteistamista sekä suojelee biodiversiteettiä ja tukee matkailijahallinnan kehittämistä.

Yhdenvertaisuutta voidaan lisätä mm. tarjoamalla yhä useammalle kohderyhmälle mahdollisuutta vierailu Muoniossa, mm. hengitysvaikeuksista kärsiville. Lisäksi teknologiset ratkaisut edesauttavat alueen kokemista esim. kotisohvalta. Hanketta on valmisteltu jo alkuvuodesta 2020 alkaen yhdessä monialaisen hankekonsortion eli Muonion kunnan, Ilmatieteenlaitos, Metsähallituksen ja Lapin ammattikorkeakoulun sekä Muonion Matkailu ry:n Visit Muonio 2025-hankkeen kanssa. Lisäksi alueen yritykset ovat ilmaisseet osana ohjelmatyötä ja tuotteistamisprosessia kiinnostuksensa ja tarpeensa hanketta kohtaan.

Hankkeen valmistelussa käytettyä kirjallisuutta:

Mannio, J., Rantakokko, P., Kyllönen, K., Anttila, P., Kauppi, S., Ruokojärvi, P., Hakola H., Kiviranta, H., Korhonen, M., Salo, S., Seppälä, T., Viluksela, M., 2016. Kaukokulkeutuvat ympäristömyrkyt Suomen pohjoisilla alueilla – LAPCON.

Hankkeen nimi: Arktista imua puhtaalla ilmalla

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 33/2016.

Peltola, R., Sarala, P., (toim), 2012. Pohjoinen puhtaus. Acta Lapponica Fenniae 24. Lapin tutkimusseura.

Turunen Ari (toim.) 2017. Suomen Lapissa maailman puhtain ilma, teoksessa SlowFinland (Visit Finland/Finrelax 2016–2018)

5.2 Mitkä ovat hankkeen tavoitteet?

Hankkeen tavoitteita ovat:

Määritellä alueen yhteisen puhtaan ilman käsite ja nostaa esille sen moninaiset hyödyt.

Hyödyntää ja tuoda näkyväksi uudella tavalla olemassa olevaa tietoa ja osaamista.

Vahvistaa alueen elinvoimaa ja yritysten kilpailukykyä (ml. brändityöhön kytkeminen). ottamalla käyttöön Ilmatieteenlaitoksen uusimpiin mittausten menetelmiin perustuva tieto ja soveltaa sitä ensisijaisesti elinkeinoelämän uudenlaiseen tarpeeseen.

Muotoilla ja tuoda tietoa eri kohderyhmien ja luontoa käyttävien saataville ymmärrettävästi, oikeassa muodossa, kiinnostavasti ja ajantasaisesti.

Hyödyntää popularisoitua tutkimustietoa Muonion kunnan, matkailualueen ja kansallispuiston ml. yritysten brändien vahvistamisessa ja osana imagomarkkinointia.

Tuottaa popularisoidulla tiedolla lisäarvoa kansallispuiston käyttäjille ja edistää puistossa liikkuvien luonnon kestävää käyttöä.

Hyödyntää tietoa uusien mielenkiintoisten matkailuelämysten tuotteistamisessa ja olemassa olevien uudistamisessa, uusien yritysten synnyttämisen tukena sekä ennakkoinnissa ja tulevaisuuden strategisissa linjauksissa.

Edistää kansallispuiston ja luontoon tukeutuvan matkailun kestävää käyttöä yritystoimijoiden ja yksittäisten käyttäjien osalta.

Vastata ilmastonmuutoksen haasteisiin ja pienentää alueen hiilijalanjälkeä

Luoda yhteistyömalli T&K&I –verkostolle tutkimuslaitosten, yritysten ja kunnan välille liittyen puhtaaseen ilmaan.

5.3 Mikä on hankkeen uutuus- tai lisäarvo? Mitä toimintatapojen muutosta halutaan saada aikaan?

Hankkeessa luodaan yhteistyömalli T&K&I –verkostolle puhtaimman ilman tutkimustiedon hyödyntämiseen. Tällaista organisoitunutta mallia ei alueella vielä ole. Uutuusarvoa syntyy myös uusista tavoista tuoda, tuottaa ja havainnollistaa tietoa digitaalisin keinoin, virtuaalinen markkinointi ja oppiminen, joiden tärkeys on noussut koronapandemian aikana yhä vahvemmin esille.

Hankkeella luodaan lisäarvoa mm. seuraaville hankkeen kohderyhmille ja alueen toimijoille:

- Yritykset ja matkailutoimijat: kilpailukyvyn kasvu, imago- ja markkinointihyöty. Muonion matkailun alueorganisaatiolle hyötyä hanke tuo kehittyvään Discover Muonio-brändiin sekä tulevaisuuden strategisen suunnittelun pohjaksi.
- Matkailijat ja muut asiakkaat: hyvinvointi- ja terveysvaikutukset, brändimielikuvan vahvistuminen, arvopohjainen tarjonta, tietoa ilmastonmuutoksesta ja kestävyuden merkityksestä, näyttäytyminen vastuullisena matkailijana (ylpeys).
- Tutkimuslaitos (Ilmatieteenlaitos): tutkimuslaitoksen tuottaman tiedon uudenlainen hyödyntäminen ja tiedon vaikuttavuuden lisääntyminen, brändin vahvistuminen huippututkimuslaitoksena, Sammaltunturin aseman tekemän työn näkyväksi tuominen ja tutkitun tiedon näkyväksi tekeminen/tiedon popularisointi.
- Metsähallitus: erottuminen muista kansallispuistoista, lisäarvon tuominen viestintään, luonnon kestävän käytön edistäminen ja kantokyvyn ylläpito.

5.4 Mitkä ovat hankkeen varsinaiset kohderyhmät?

Pk-yritykset, Muonion Matkailu ry, Ilmatieteen laitos, Metsähallitus Luontopalvelut

5.5 Mitkä ovat hankkeen välilliset kohderyhmät?

Matkailijat, asukkaat myös lähikuntien, potentiaaliset yritykset, Muonion kunta, Lapin AMK, vapaa-ajanasukkaat

6 Toteutus ja tulokset

6.1 Mitkä ovat hankkeen konkreettiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi?

TP1: Tieteestä tiedoksi

Toimenpidekokonaisuus 1: Toimenpidekokonaisuus kokoaa yhteen olemassa olevan parhaan nykytiedon ilmanlaadun tilasta kansallispuiston alueelta, ja käy läpi ilmanlaatuun vaikuttavat keskeiset tekijät Lapin olosuhteissa. Lappia koskevia yhteenvetoja on vuosien varrella tuotettu useita (esim. Mannio ym., 2016; Peltola ja Sarala, 2012), mutta tiedot myös vanhenevat nopeasti uusien mittaustulosten ja tekniikoiden myötä. Tässä työpaketissa on tavoitteena erityisesti käydä läpi Ilmatieteenlaitoksen monipuolisia uusimpia aineistoja ja hyödyntää uusista mittaustavoista syntyvää tietoa sekä soveltaa Ilmatieteen laitoksen monipuolista tietoa (kuten musta hiili) ja hyödyntää uusista mittaustavoista syntyvää tietoa sekä muokata ja soveltaa monipuolista tietoa uudenlaiseen tarpeeseen. Työpaketissa määritellään myös se, mitä puhdas ilma tarkoittaa eli sen käsitteellistäminen. Tässä yhteydessä pohditaan mm. sitä, ovatko konventionaaliset ilmanlaadun mittarit (esim. indeksit ja PM- pitoisuudet) soveltuvia kuvaamaan ilmanlaatua Lapin olosuhteissa, vai voisiko näiden rinnalla olla muita, uusimpaan tutkimukseen nojautuvia mittareita. Oleellinen osa työpakettia on hankkeen aikana määriteltävien ilman puhtautta kuvaavien indikaattorien valinta.

Toimenpidekokonaisuus 2: Tieteestä tiedoksi työpaketin toisen toimenpidekokonaisuuden tavoitteena on tuoda ilmanlaatua ja ilmaston tilaa kuvaavaa dataa sekä datalla tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia eri käyttäjäryhmien saataville ymmärrettävästi, oikeassa muodossa, kiinnostavasti, ajantasaisesti ja helposti hyödynnettävissä olevassa muodossa.

Muoniossa Sammaltunturin asemalla mitataan jatkuvatoimisesti ilmanlaadun eri parametreja eli terveydelle haitallisten kaasujen ja hiukkasten pitoisuuksia. Näiden lisäksi mitataan ilmaston muutokseen liittyviä parametreja: ilmastonmuutoksen "ajureita" (esimerkiksi ilmakehän hiilidioksidi kaasu ja musta hiili hiukkaset) sekä näiden vaikutuksia (esimerkiksi lämpötilan nousu ja lumipeitteen väheneminen). Saatavilla on historiallista dataa jo vuosikymmenien ajalta: Miten Muonion alueen ilma on muuttunut? Miten ihmistoiminnot lähellä ja kaukaa näkyvät datassa? Ilmatieteen laitoksen asiantuntijat arvioivat myös mitä muutoksia alueella on odotettavissa lähivuosikymmeninä. Tätä tietoa paketoidaan käytännönläheisiin tietopaketteihin: Ilmastonmuutos ja matkailu; Ilmanlaatu ja terveys esim. PM-pitoisuuksien pohjalta laskurit elinajan odotuksista vertailluna valittuihin kaupunkeihin; Ilmanlaatu Muoniossa ja maailmalla esim. reaaliaikainen vertailu valittavan kaupungin kanssa (lähtömarkkinat); sää, ilmasto ja ääri-ilmiöt. Pääpaino on paikallisesti tuotettavan tiedon esittämisessä ja havainnollistamisessa vertaamalla sitä globaaliin tilanteeseen ja muutostrendeihin. Miksi Muonio, Lappi, on erityinen paikka maailmassa ja jopa kokoaan suurempi?

Tärkeä osa koko työpakettia on muokata tieto hankkeen muiden työpakettien käyttöön kuten esimerkiksi mitattu ilmanlaatuhistoria Muoniossa ennen vuotta 2020 sekä tulevaisuuden trendiin vaikuttava kehitys, tai ilmastonmuutoksen alueelliset vaikutukset. Toimenpidekokonaisuudessa tuodaan siis tiede ihmisten käyttöön, matkailun ja alueen muiden elinkeinojen tueksi.

Ilmatieteen laitos toimittaa hankkeen partnereiden ja kohdeyritysten käyttöön avoimeen rajapintaan käyttövalmista dataa Ilmatieteen laitoksen aineistoista Muonion Pallaksen ilmaston- ja ilmanlaadun mittausasemalta, sekä vertailuaineistoja muista Ilmatieteen laitoksen data-arkistoista (mm. Ilmanlaadun mittaustietoa Aasian mittausasemilta sekä Euroopan vertailukaupungeista). Projektia varten haetaan ja prosessoidaan historiallista sekä reaaliaikaista mittaustietoa mm. ilmanlaadun perinteisistä indeksisuureista (hivenkaasut, hiukkaset, hiilivedyt), sekä ilmastoon, yhteiskunnan toimintoihin ja ajan ilmiöihin kytkeytyvistä tärkeiksi tunnistetuista suureista kuten nokihiukkasista (musta hiili), nanohiukkasista tai biologisista viherhiukkasista. Näiden avulla luodaan puhtaan ilman käsite projektin käyttöön. Puhtaan ilman käsite muodostuu tutkitusta tiedosta ja sen avulla demonstroidaan Lapin alueen ainutlaatuista puhtautta

Hankkeen nimi: Arktista imua puhtaalla ilmalla

alueen toimijoille, yrityksille, ja edelleen heidän markkinoinnin kohderyhmilleen.

Ilmatieteen laitoksen keskeiset tehtävät tässä työpaketissa ovat: (1) puhtaan ilman indikaattoreiden ja tutkimusmittausten valinta, (2) raakadatojen prosessointi käyttövalmiiksi indikaattoreiksi ja suureiksi, (3) valittujen uusien datojen tuominen Ilmatieteen laitoksen avoimeen rajapintaan käyttövalmiina (4) tietopakettien (esim. ilmanlaatu ja terveys, ilmastomuutos ja matkailu, ym.) kasaaminen projektin työpakettien ja yritysten käyttöön rajatuista aihepiireistä, (5) vertailuaineistojen luominen demonstraatioiden ja tiedon tueksi, sekä näiden lisäksi (6) muiden työpakettien tukeminen osallistumalla tiedon havainnollistamisen suunnitteluun ja tarvittavan tiedon haun toteutukseen.

Työpaketti toteutetaan pääosin Ilmatieteenlaitoksen asiantuntijatyönä mutta myös hankekonsortion verkostotyönä. Työpaketille on budjetoitu henkilöstöresurssia n. 8,5 htkk.

Työpaketin päävastuutaho: Ilmatieteen laitos

TP2: Maailman puhtain ilma brändiä vahvistamassa

Kestävän alueen brändin pohjana on kuluttajan kokemus siitä, että alue tai tuote luovat jotain lisäarvoa kilpaileviin alueisiin ja tuotteisiin verrattuna. Onnistunut alueen brändi on ennen kaikkea kohdistettu oikein. Se puhuu kieltä, joka vetoaa halutun ihmisryhmän tunteisiin. Muonion puhtaan ilman brändi näyttäytyy houkuttelevana arvomaailmansa mukaisena toimijana, erottuen kuitenkin viestinnällään muista. Jotta brändi perustuu nimenomaan kohderyhmiemme asenteisiin, käsityksiin ja arvoihin, aloitetaan työ kuluttajien ja kilpailijoiden analyyseillä.

Työpaketissa toteutetaan selvitys siitä, minkälaisia mielikuvia puhdas ilma herättää ja mitä lisäarvoa se tuo toimintaan/matkailukokemukseen eri toimijajoukoissa (yrityksissä, asukkaissa, matkailijoissa) sekä kilpailija-analyysi niistä alueista, jotka hyödyntävät myös puhdasta ilmaa omassa imagomarkkinoinnissaan. Analyyseihin ja työpaketissa syntyneeseen tutkittuun tietoon ja puhtaan ilman indikaattoreihin pohjautuen tuotetaan puhtaan ilman brändikäsikirja. Käsikirja ohjeistaa siihen, miltä mitatusti maailman puhtain ilma alueella näyttää ja kuulostaa. Brändikäsikirja voi sisältää esimerkiksi puhtaan ilman toimintaympäristön keskeisiä infograafeja myös uusien yritysten houkuttelemiseksi alueelle: yritystoiminnan sijoittuminen on yksi tärkeimmistä aluekehityksen ajureista ja hankkeessa tuotettua tietoa puhtaasta ilmasta hyödynnetään yritysten sijoittumiseen liittyvässä päätöksenteossa. Lisäksi laaditaan brändiä tukeva visuaalinen viestintäaineisto Lapin alueen yritysten, kuntien, Metsähallituksen/kansallispuiston, myös oppaiden, ja matkailuorganisaatioiden kuten Muonion Matkailu ry:n käyttöön kahdeksalle vuodenajalle päämarkkinoiden kieliversioilla auttaen näin potentiaalisia asiakkaita tunnistamaan puhtaan ilman tutkimustietoon ja kansallispuiston profiiliin pohjautuvia brändielementtejä. Muonion alue toimii tässä tapauksessa pilottialueena ja esimerkiksi vertailutietojen Suomen kohteena, mutta tietoa ja brändikäsikirjaa pystyy mikä tahansa Lapin ja jopa Suomen alue/destinaatio hyödyntämään. On tärkeää, että brändiohjaus tulee alueelta, missä on tutkittu ja uskottava tietotaito.

Brändityö pohjautuu tutkittuun tietoon ja se toteutetaan yhteistyössä toimijoiden kanssa pääosin ostopalveluna. Brändityölle on kokonaisuudessaan budjetoitu 13 300 €. Viestintäaineisto toteutetaan ostopalveluna ja siihen on varattu 10 000€. Kilpailija-analyysille ja mieleikuvaselvitykselle on budjetoitu yhteensä n. 5 000 €. Työpaketin toteutukseen on varattu Muonion kunnan henkilöresurssia noin 3 htkk.

Metsähallitus: 1,5 htkk, 6000 € sisältää asiantuntijatyötä (hankekoordinaattori, sisällöntuottaja, viestintä). Hankekoordinaattori huolehtii julkaistavan brändikäsikirjan sovittamisesta Metsähallituksen Luontopalvelujen hallinnassa olevan Pallas-Yllästunturin kansallispuiston brändiin. Brändikäsikirjaa jalkautetaan kaikissa kansallispuiston käytössä olevissa viestintäkanavissa mukaanlukien luontomatkailevan yritysyhteistyökumppanit.

Työpaketin päävastuutaho: Muonion kunta yhdessä Metsähallituksen Luontopalvelujen kanssa.

TP3: Tiedon hyödyntäminen yritysten liiketoiminnan kehittämisessä

Työpaketti tukee pk-yritysten t&k&i -toimintaa uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämisessä. Tässä työpaketissa tuodaan palvelumuotoilun keinoin puhtaan ilman data näkyväksi ja koettavaksi tuotettavien palveluiden/elämysten kautta. Pilottituotteet luodaan sekä hyvinvointi- ja terveys-, luonnontuote- että matkailualojen näkökulmasta. Puhtaan ilman tiedon ja brändin kautta saadaan lisäarvoa myös olemassa oleviin tuotteisiin ja luodaan uusia kuluttajia kiinnostavia palveluja ja elämyksiä. Työpaketissa mm. analysoidaan ja valitaan potentiaaliset kohderyhmät olemassa oleviin tutkimuksiin ja selvityksiin perustuen. Toimijoiden yhteisissä työpajoissa ideoidaan uusien puhtaan ilman elämysten konsepteja.

Palvelumuotoiluprosessissa huomioidaan, analysoidaan ja kuvataan esimerkiksi puhtaan ilman elämysten hyödyllisyys, käytettävyys, johdonmukaisuus, haluttavuus, tehokkuus, erilaisuus, tuloksellisuus ja kannattavuus sekä turvallisuus, laatu, saavutettavuuskriteerit ja vastuullisuusnäkökulmat hyödyntäen mm. Visit Finlandin tuotesuosituksia, Sustainable Travel Finland-ohjelman kriteerejä ja elämyskolmiomallia. Jotta uusien elämysten hiilijalanjälki olisi mahdollisimman alhainen lasketaan uusien luotujen tuotteiden/elämysten hiilijalanjälki hyödyntäen Tobe Low Carbon -hankkeessa tuotettuja laskentamalleja. Osana palvelumuotoilua määritellään elämysten kaupallistamiseksi tarvittavat osa-alueet.

Työpaketin tuloksena syntyy kolme uutta palvelua/elämyskonseptia yritysten uusista tarpeista ja ideoista yhdistettynä hankkeessa kerättyyn tutkimustietoon sekä tuotekorttipohja jatkohyödyntämiseen. Elämysten muotoilussa hyödynnetään tuotetun brändikäsikirjan ohjeistusta. Uudet hankkeessa luodut elämykset ovat esimerkinomaisia konsepteja siitä, miten mittaustieto puhtaasta ilmasta ja luotu brändi kytketään osaksi palvelutarjontaa. Syntyneet elämyskonseptit eivät ole jonkin tietyn yksittäisen yrityksen palveluja vaan kokonaisuuksia, joita voidaan hyödyntää laajemmin. Hankkeen tulosten jatkohyödyntämistä varten prosessin aikana luodaan puhtaan ilman elämystuotekortti, joka toimii eräänlaisena käsikirjana, josta löytyy kaikki tarvittava tieto puhtaan ilmaan elämystuotteen laadukkaaseen toteutukseen, kuten ohjus hyödyntämään hankkeessa tuotettua brändikäsikirjaa, visuaalista aineistoa sekä popularisoitua tutkimustietoa. Elämystuotekortin avulla terveys-, hyvinvointi- ja luontomatkaileurittäjät voivat luoda puhtaaseen ilmaan perustuvia elämyksiä ja tuotteita. Lisäksi voidaan hyödyntää hankekokonaisuuden toisen hankkeen (Pk-yritysten digipalveluekosysteemistä ja tiedolla johtamisesta vipuvoimaa koronasta selviytymiseen) virtuaalisia sisältöjä, mikäli hanke saa myönteisen rahoituspäätöksen React-haussa.

Uusien elämysten tuottaminen toteutetaan palvelumuotoilun työkaluja hyödyntäen. Työpaketti sisältää ostopalveluna toteutettavan markkina-analyysin, yhteiskehittämistyöpajoja sis. tuotekortin hyödyntämisen sekä asiantuntijan kirjoituspöytätyötä sekä asiantuntijan kirjoituspöytätyötä. Työpajoille on budjetoitu yhteensä 3 000€, markkina-analyysille n. 3 000€. Muonion kunnan henkilöstöresurssia on osoitettu tälle työpaketille n. 2htkk.

Metsähallitus: Luontopalvelujen henkilöresurssia on osoitettu työpaketille noin 1 htkk n. 4 000 €. Työpakettiin sisältyy Metsähallituksen Luontopalvelujen asiantuntijan työtä tuotetun materiaalin hyödyntämiseen tuotteistamisessa ja tuotetun materiaalin esittelyssä. Mallinnetaan Puhtaan ilman elämystuotekortti ja perehdytysaineisto yritysten käyttöön.

Työpaketin päävastuutahot: Muonion kunta ja Metsähallituksen Luontopalvelut

TP4: Tiedon visualisointi, jalkauttaminen ja levittäminen yritysten sekä muiden toimijoiden käyttöön

Työpaketissa visualisoidaan puhtaan ilman elämykset eri kohderyhmille, joille esimerkiksi puhdas hengitys ilma tai miljoonakaupunkien saastemäärien vaikutukset luontoon eivät ole selviö.

Hankkeen nimi: Arktista imua puhtaalla ilmalla

Visualisoitujen elämysten tavoitteena on antaa kipinä sille, että käyttäjä innostuu näkemään alueen jonain päivänä paikan päällä ja kasvattaa Muonion ja Lapin alueen vetovoimaa. Tarkoituksena on kasvattaa ihmisten ymmärrystä siitä, miten epäpuhtaudet pilaavat hengitysilman ja että asian eteen on syytä tehdä jotain, pian. Yhä vähähiilisemmäksi kehittyvän Lapin esimerkkejä on syytä tuoda esille ympäri maailmaa eri kanavia hyödyntäen.

Työpaketissa toteutetaan mobiiliyhteensopiva websovellus, jossa visualisoidaan hankkeessa tuotettavaa puhtaan ilman indeksilukua ilmatieteenlaitoksen rajapinnasta saatavasta mittausdatapohjasta. Puhtaan ilman indeksiluvun tueksi voidaan tarvittaessa hakea tietoa muista avoimista rajapinnoista ja tietokannoista sekä tehdä tarvittavia laskelmia, analyysejä ja graafeja. Datan pohjalta tehdään kevyitä koneoppimisen menetelmiä uuden tiedon tuottamisessa ja simuloinnissa. Indeksiluvun visualisoinnista tehdään eri sovelluksiin ja sivustoihin helposti upotettava versio toimijoiden ja alueen yritysten hyödynnettäväksi. Websovelluksen muut ominaisuudet määritellään ja toteutetaan hankkeen aikana. Sovellus on ennen kaikkea kuvaus tekniikasta, jolla tietoa tullaan esittämään. Hankkeeseen valittiin tekniikaksi websovellus sen ollessa kevyt ja resurssitehokas tapa esittää, jakaa ja löytää visuaalisessa ja havainnollistavassa muodossa tietoa. Websovellus on tarkoitettu pk-yritysten ja heidän asiakkaiden sekä muiden toimijoiden käyttöön ja sen ylläpidosta hankkeen jälkeen sovitaan hankkeen aikana; ylläpitovastuu todennäköisesti tulee paikalliselle toimijalle kuten esimerkiksi kunnalle.

Tietoa välitetään eri kohderyhmille ja käyttötarkoituksiin monipuolisin keinoin. Websovellus ja brändikäsikirja lanseerataan ja jalkautetaan kohderyhmien käyttöön: kansallispuistosta ja Lapista sekä hankkeen pilottialueesta Muoniosta kiinnostuneet yritykset, asukkaat ja matkailijat, tutkimusinstituutit ja koulutuslaitokset sekä hankkeen toimijatahot omista toiminnoistaan. Toimijat perehdytetään hankkeen tulosten hyödyntämiseen ja jalkauttamiseen. Hankkeen materiaaliutuotannossa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan monikielisyys ja -kulttuurisuus (vähintään suomi ja englanti), sekä mahdollisimman monipuolinen käytettävyyden eri rajapinnoissa. Materiaalia muokataan websovelluksen lisäksi jaettavaksi toimijoiden ja yritysten verkkosivustoilla.

Kustannusten syntyminen: 2 htkk projektisuunnittelija (graafisesta suunnittelusta ja graafisten elementtien tuotannosta, järjestelmän määrittely ja suunnittelu), 4 htkk projekti-insinööri (Back-end ohjelmointitehtävät, datan hakeminen ja hyödyntäminen, ulkoiset rajapinnat, järjestelmän määrittely ja suunnittelu), 9 htkk projekti-insinööri (web-ohjelmointi, käyttöliittymien sekä raporttien suunnittelu ja toteutus, Järjestelmän määrittely ja suunnittelu) ja 2 htkk erityisasiantuntija (työpaketin hallinnointi: seuranta, talous ja raportointi ym., ohjaa ja koordinoi teknisen työpaketin toimenpiteitä. ä vetovastuu teknisistä toteutuksista).

Muonion kunnan henkilöstöresurssia on osoitettu työpaketin toteuttamiseksi erityisesti tiedon ja käytäntöjen jalkauttamiseksi n. 0,5 htkk.

Metsähallitus: Luontopalvelujen henkilöstöresurssia osoitetaan tiedon välittämiseen ja perehdyttämiseen kansallispuistossa toimiville yrityksille noin 0,5 htkk, 2000 €.

Ilmatieteen laitoksen henkilöstöresurssia on osoitettu työpaketin toteuttamiseen tietopohjan ja indikaattoreiden toimittamisen osalta 0,5 htkk.

Työpaketin päävastuutaho: Lapin amk, yhdessä muiden hanketoimijoiden kanssa

TP5: Puhtaan ilman T&K&I toimijoiden yhteistyön tiivistäminen

Luontoon tukeutuvan kestävä käytön edistäminen toteutuu parhaiten yhteistyössä. Hyvin toimiva yhteistyö Metsähallituksen Luontopalvelujen, kunnan/kuntien, alueen yritysten, matkailuelinkeinon ja tietoa tuottavien tutkimusorganisaatioiden kesken edistää luontomatkausta ja luonnon virkistyskäytön toimintaedellytyksiä erityisesti suojelualueilla. Yhteistyössä tapahtuvalla ohjauksella voidaan parantaa luontomatkausta, retkeilyä ja luonnon

Hankkeen nimi: Arktista imua puhtaalla ilmalla

virkestyskäytön kestävyttä ja palvelu yhteisiä asiakkaita mahdollisimman hyvin. Yhteistyössä toimien voidaan jakaa entistä paremmin tietoa puhtaasta ilman merkityksestä, siihen liittyvästä Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa tapahtuvasta tutkimuksesta ja seurannasta. Yhdenmukaiset käytännöt luontomatkailussa, luonnon virkestyskäytössä, aktiivinen vuorovaikutus ja laadukas yhdenmukainen viestintä ja markkinointi ovat kestävyden alueellisia edellytyksiä. Pitkäjänteinen yhteistyö vaatii organisoitunutta ja strukturoitua toimintatapaa, jota tässä hankkeessa ja työpaketissa käynnistellään.

Työpaketissa järjestetään edellä tehtyjen toimenpiteiden ja yhteistyökokemusten kautta säännöllisiä T&K&I -toimijoiden foorumeita, joissa vaihdetaan uusinta tietoa, kehittämistarpeita ja käynnissä olevien hankkeiden tuloksia. Hankkeen loppuvaiheessa foorumiin voidaan kutsua myös muita maakunnan T&K&I -toimijoita ja organisaatioita kuten esimerkiksi Itä-Lapin tutkimusasema ja kehittämissyhtiö. Foorumin tavoitteena on tiivistää monialaisten toimijoiden verkostoyhteistyötä ja etsiä synergioita yhteiselle tekemiselle. Foorumiin osallistuvien tahojen kesken voisi olla kiertävä puheenjohtajuus, joka sitouttaisi osallistujia yhtä toimijaa laajemmin mukaan toimintaan. On myös mahdollista, että hankekonsortiona liitytään osaksi alueellista laajempaa mahdollisesti jo olemassa olevaa verkostoa. Työssä voidaan hyödyntää myös olemassa tai kehitteillä olevia innovaatioalustoja ja otetaan huomioon mm. Lapin liiton Arctic Smartness -verkoston tai klusteritoimintojen mahdollisuudet Lapissa, jotka tuovat tutkimustiedon ja sitä kautta liiketoimintamahdollisuuksien jatkuvasti kehittyvän tiedon alueen toimijoiden hyödynnettäväksi.

Muonion kunnan henkilöstöresurssia on osoitettu työpaketin toteuttamiseen n. 1htkk.

Ilmatieteen laitoksen henkilöstöresurssia on osoitettu työpaketin toteuttamiseen n. 1htkk.

Työpaketin päävastuutaho: Muonion kunta koordinoi ja toteutetaan yhdessä muiden hanketoimijoiden kanssa.

Hankehallinto

Hanketta hallinnoi hankkeen hakija Muonion kunta päätoteuttajuuden osalta. Muonion kunta palkkaa hankkeelle osapäiväisen projektikoordinaattorin, joka koordinoi ja hallinnoi sekä toimii hankkeen yhteyshenkilönä mm. rahoituksen valvojana. Projektikoordinaattori huolehtii ohjausryhmätoiminnasta ja kokousjärjestelyistä, raportoi, vastaa hankeviestinnästä sekä yhteydenpidosta hankekumppaneihin ja kohderyhmiin.

Osatoteuttajat hallinnoivat omalta osaltaan mm. kirjanpitoa, raportoivat päätoteuttajalle ja toimittavat aineistot maksatushakemuksia varten sekä vievät viestiä hankkeen etenemisestä ja tuloksista omiin organisaatioihinsa sekä omiin sidosryhmiinsä.

Hankeviestintä

Hankkeelle laaditaan tarkempi viestintäsuunnitelma heti hankkeen alussa määrittelemällä mm. viestinnän kohteet, viestinnälliset toimenpiteet, aikataulu ja seuranta. Suunnitelmaa täydennetään hankkeen kuluessa ja sen ylläpitämisestä vastaa hankkeen projektikoordinaattori.

Hankesivut luodaan Muonion kunnan sivujen alle. Tällöin mm. tuotettu aineisto jää helposti hyödynnettäväksi hankkeen päätyttyä. Myös kaikkien hanketoimijoiden olemassa oleville sivuille luodaan tiedottava sivusto, josta linkitetään hankkeen pääsivustolle. Hankkeelle luodaan oma Facebook -ryhmä, jota hyödynnetään hankkeen viestintäkanavana. Myös kaikkien hanketoimijoiden omia some-kanavia hyödynnetään hankeviestinnässä. Sisäisessä viestinnässä hyödynnetään Teamsiä tai muuta vastaavaa vuorovaikutteisuuden lisäämiseksi. Lisäksi viestintää toteutetaan esim. uutiskirjeen, mediatiedottein ja tilaisuuksien (seminaarit, luontoillat) kautta, myös osallistamalla muiden tilaisuuksiin.

Hankehakemuksen liitteenä on alustava viestintäsuunnitelmarunko. Muonion kunnan henkilöstöresurssia on osoitettu hallintotyöpaketin toteuttamiseen n. 2,5htkk.

6.2 Mitä tuloksia hankkeella saadaan aikaan? Mitä lyhyen ja pitkän aikavälin vaikutuksia sillä on?

Hankkeen tuloksia:

- Popularisoitua puhtaan ilman tietoa on toimijoiden hyödynnettävissä. Tieto ja osaaminen ovat kasvaneet ja tietoa hyödynnetään päätöksenteossa sekä eri kohderyhmien toimesta, kuten paikallisten, yritysten, asiakkaiden, tutkijoiden ja kehittäjien.
- On syntynyt yhteinen käsitys siitä, mitä puhdas ilma Muoniossa tarkoittaa ja miten se voidaan helposti tuoda esille mm. web-sivuilla.
- Alue on valinnut älykkääksi erikoistumisalueekseen oman vahvuutensa, puhtaan ilman, hyödyntämisen osana alueen imagon, osaamisen, hyvinvoinnin, elinvoiman ja ketterän kasvun kehittämistä.
- Uusia tuotteistettuja "puhtaan ilman" elämystä eri toimialoille yhdessä toimialojen kanssa.
- Puhtaan ilman brändikäsikirja ja siihen liittyvät välttämättömät monikieliset viestintämateriaalit.
- Monikielistä ja visuaalista digitaalista viestintäaineistoa ja työkaluja eri toimijoiden hyödynnettäväksi: websovellus.
- Ilmatieteenlaitoksen toimintaa on tehty näkyväksi eri kohderyhmille.
- Yhteistyö syntynyt pitkäjänteiseen tiedon tuottamiseen ja popularisointiin, jonka pohjalta tietoa voidaan edelleen hyödyntää ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siihen varautumisessa. Yhteistyö toimijoiden välillä on tiivistynyt.
- Kestävään matkailuun tähtäävä yhteistyö Muonion kunnan, paikallisen matkailun alueorganisaation Discover Muonion, Ilmatieteenlaitoksen, Metsähallituksen luontopalvelujen sekä Lapin Ammattikorkeakoulun kanssa on tiivistynyt.
- Tietoa on hyödynnetty kestävän matkailun edistymisen mittaamisessa.

Pitkän aikavälin vaikutuksia:

- Yritysten ymmärrys tutkitun tiedon merkityksestä oman liiketoiminnan kehittämisen tärkeänä lisäarvon tuojana on kasvanut. Tutkimustiedon kautta yritykset ovat saaneet uusia liiketoimintamahdollisuuksia uusien tuotteiden ja kohderyhmien kautta.
- Alue on tunnettu puhtaan ilman matkakohde ja kiinnostava vähähiilisten liiketoimintojen sijoittumisen näkökulmasta.
- Yhä useampi yritys hyödyntää puhdasta ilmaa brändissään ja lisäarvon tuojana tuote- ja palvelutarjonnassaan.
- Hyvinvointimatkailu on lisääntynyt esim. hengitysvaikeuksista kärsivien kohderyhmässä lisäten näin myös vierailijoiden tasa-arvoa. Puhtaan ilman tuotteiden määrä on kasvanut.
- Ilmanpuhtauden indikaattoreiden seuranta ja mittaustulosten soveltaminen on jatkuvaa.
- Luontomatkailun kestävyuden eteen tehdään tavoitteellisesti työtä ja kestävän luontomatkailun toimintamalli on vahvistunut
- Sammaltunturin ilmatieteenlaitoksen asemalla tehtävä puhtaaseen ilmaan liittyvä tutkimus on maailmanlaajuisesti tunnettua, mutta myös alueella liikkuvalla satunnaiselle matkailijalle

6.3 Miten hakemuksen kohteena olevaa toimintaa jatketaan ja tuloksia sekä kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?

Tuloksia hyödynnetään osana jokapäiväistä toimintaa

- Tuloksia hyödyntävät Muonion yritykset ja yhdistykset oman liiketoimintansa kehittämisessä ja uudistamisessa.
- Hanketoimijat hyödyntävät tuloksia osana viestintäänsä, veto- ja pitovoimatyötä, toiminnan suunnittelua ja strategisia päätöksiään.
- Hankkeessa tuotettu materiaali on tarkoitettu eri sidosryhmien sekä paikallisten, että vierailijoiden luontoympäristön kestävän käytön edistämisen tueksi. Tällä tiedolla ja lisääntyneellä tietoisuudella ilmaston suojelelusta on merkitystä yritys- ja organisaatiotason lisäksi myös yksilötason käyttäytymisessä.
- Hankkeessa syntynyt t&k&i -verkosto ylläpitää ja koordinoi pitkäjänteistä puhtaaseen ilmaan liittyvää kehittämistyötä. Hankkeen lopussa sovitaan mm. sovelluksen ylläpidosta ja jatkoaskelista kehittämisen suhteen. Jo hanketta suunniteltaessa esille nousi useita muita aiheeseen liittyviä kehittämisaioita.

7 Kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman tiivistelmä

Hankkeen nimi: Arktista imua puhtaalla ilmalla

Hankkeelle haetaan ennakkoa ☐ Kyllä ☒ Ei
Kustannusmalli Flat rate 24 % palkkakustannuksista

Hankkeen kustannukset ja rahoitus

Kustannukset	Yhteensä €	Rahoitus	Yhteensä €	Osuus nettokustannuksista (%)
1 Palkkakustannukset	169 300	1 Haettava EAKR- ja valtion rahoitus	201 385	80,00
2 Ostopalvelut	40 300	2 Kuntien rahoitus	17 211	6,84
3 Kone- ja laiteinvestoinnit	0	3 Muu julkinen rahoitus	33 136	13,16
4 Rakennukset ja maa-alueet	0	4 Yksityinen rahoitus	0	0,00
5 Muut kustannukset	1 500			
6 Flat rate	40 632			
Kustannukset yhteensä	251 732	Rahoitus yhteensä	251 732	100,00
7 Tulot	0			
Nettokustannukset yhteensä	251 732			
		Rahoitussuunnitelma yhteensä	251 732	
Kustannusarvio yhteensä	251 732			

8 Muilta rahoittajilta haettu rahoitus

8.1 Mitä sitovia sopimuksia tai aiesopimuksia on rahoitussuunnitelmassa esitetystä muun julkisen rahoituksen, kuntarahoituksen ja yksityisen rahoituksen osuuksista (ml. omarahoitusosuus)?

Muonion kunnanhallitus on päättänyt kokouksessaan 26.10.2020 lähteä hakemaan hanketta. Kunnanhallituksen päätös on hakemuksen liitteenä.

Metsähallituksen sitoumus ja päätös omarahoitusosuudesta liitteenä.

Ilmatieteenlaitoksen sitoumus mm. omarahoitusosioon on yhteistyösopimuksessa.

Lapin AMK:n sitoumus mm. omarahoitusosioon on yhteistyösopimuksessa.

8.2 Onko hankkeeseen haettu tai ollaanko hakemassa rahoitusta muilta rahoittajilta? Mistä ja milloin rahoitusta on haettu? Kuinka paljon rahoitusta on haettu tai myönnetty?

Rahoitusta ei ole haettu muilta rahoittajilta.

9 Yhteydet muihin hankkeisiin

9.1 Mihin muihin Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelmasta rahoitettaviin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin hakemus liittyy ja miten? (Merkitse myös hakemusnumerot tai hankekoodit.)

Visit Muonio 2025-hankkeessa (A75523) toteutetuissa analyyseissä, jotka liittyvät Muonion matkailun ympärivuotisiin tavoitteisiin, ainutlaatuisiin myyntivaltteihin ja erottumistekijöihin nousi puhdas ilma ja sen hyödyntäminen ykkösasiaksi. Tämä hanke tukisi esille nousseen tarpeen edistämistä.

Muonion Master Plan -hankkeen (A74987) lopputuloksena syntyi keskustaajaman kehittämissuunnitelma tuleville vuosille. Yhtenä tiekarttaan määritellyistä seuraavien vuosien toimenpiteistä on suunnitella ja käynnistää kestävän hyvinvointimatkailun kehittämishanke, joka on käytännössä muotoutunut puhtaan ilman -hankkeeksi.

Väriön tutkimusaseman huippututkimus hyödyntämään Itä-Lapin elinkeinoelämää (VÄRI) -hanke (A74190) on Itä-Lapissa vastikään toteutettu hanke, jonka toimijat ovat organisaatiotaustoiltaan hyvin samantapaiset. VÄRI-hankkeessa on niin ikään popularisoitu tutkimustietoa Väriön tutkimusasemalta ja jalkautettu hyödyntämään

Hankkeen nimi: Arktista imua puhtaalla ilmalla

elinkeinoelämää Itä-Lapissa. Olemme tavanneet ja keskustelleet hankkeen valmisteluvaiheessa VÄRI-hankkeen toimijoiden kanssa ja pohtineet mm. mahdollista isoa yhteistä kehittämiskokonaisuutta tulevaisuudessa. VÄRI-hankkeen tuloksia ja kokemuksia voidaan hyödyntää tässä hankkeessa.

Pallas-Ylläs ToBe 1 -hankkeessa 2018-2020 (A73616) Metsähallitus yhdessä paikallisten yritysten ja kuntien monipuolistaa, parantaa ja selkeyttää kansallispuiston matkailutuotteiden tarjontaa ja näkyvyyttä. Hankkeen aikana tuotteistetaan hienoimmat reitit ja luontokohteet sekä kehitetään Tunturi-Lapin maastopyöräilyreitistöä. Valokuvia ja videoita tuotetaan markkinointiviestintään. Lisäksi haetaan EUROPARC Charter 2 vastuullisen luontomatkailun sertfikaattia. Tuotteistamista yhteydessä määriteltiin kansallispuiston pääviesti tunturin raikkaimmat huiput (englanniksi Woldr's purest air with breathtaking views), joka toimii tuotteistamisen pohjana ja markkinointiviestinnän kärkenä. Pääviesti pohjautuu kansallispuiston erottavaan tekijään maailman puhtaimpaan ilmaan, joka mitataan kansallispuistossa, Muonion Sammaltunturissa. Pääviestiä on hyödynnetty valokuva ja videotuotannossa sekä reittikuvauksissa. Lisäksi se on näkyvästi esille Kittilän lentokentällä.

Tobe Low Carbon -hankkeissa (A74703 ja A74704) pienennetään Pallas-Yllästunturin kansallispuiston hiilijalanjälkeä ja vastataan alueena ilmastonmuutoksen torjuntaan elinkeinon kanssa yhdessä. Öljylämmityksestä luovutaan mm. Muonion Pallasjärvellä sijaitsevassa toimipaikassa, jossa kokeillaan maalämmön ja aurinkoenergian yhdistämistä lämmitysenergiana. Hankkeessa on selvitetty Pallas-Yllästunturin kansallispuiston ja kumppaniyrittäjien hiilijalanjälki (Harriniva Oy, Safartica, Levi Ski Resort, Hiihtokeskus Iso-Ylläs, Cape Lapland ja Jounin kauppa) ja tehty suunnitelmat hiilijalanjälkien pienentämiseksi. Kansallispuisto ja mukana olevat kumppaniyritykset hakevat yhdessä ISO 14069 sertfikaattia, joka on luotu hiilijalanjäljen arviointiin ja pienentämiseen. Avoimissa työpajoissa on tarjottu kansallispuiston yhteistyöyrittäjille tietoa sekä erilaisista ympäristöstandardeista että hiilijalanjäljen seurannasta ja pienentämisestä. Lisäksi on selvitetty rahoitusmahdollisuudet investoinneille, joita yritysten hiilijalanjälkien pienentäminen vaatii.

KeLiPa "Kestävän liikkumisen palveluiden ekosysteemi - Kohti resurssiviisaita liikkumisen palveluita" -hankkeessa (A75924) edistetään ja kehitetään vähähiilistä liikkumista. Muonion kunta on mukana hankkeessa. Vähähiilinen liikkuminen ja joukkoliikenne edesauttaa puhtaan ilman säilymistä myös Muoniossa. Pallas-Yllästunturin kansallispuiston alue on hankkeen toiminta-alueen ytimessä ja se on samalla alue, jonka sisällä joukkoliikennettä tulisi ja tullaan edistämään. Puhtaan ilman alueen saavutettavuus ilmastoystävällisesti on yksi alueen elinvoimatekijöistä.

Tunturi-Lapin Kehitys ry on hakenut hanketta, Whenever you need extreme #WYNE, jonka tavoitteena on kehittää koko seutukunnan alueen yrittäjyyden toimintaympäristöä alueen vahvuuksista käsin. Hankkeet ovat keskustelleet suunnitteluvaiheessa keskenään ja tarkastelleet sisältöjä päällekkäisyyksien kitkemiseksi. Lisäksi on suunniteltu ohjaisryhmäjäsennyttä puolin ja toisin sekä yhteistyötä erityisesti työpaketti 6:n osalta. Tällä hankkeella ei ole vielä rahoituspäätöstä. Yhteistyöstä on käyty keskustelua myös Enontekiön tutkimusaseman ja tutkimusta vetävän Helsingin Yliopiston tutkijayhteisön kanssa. Heillä on aikomus hakea myös tutkimukseen liittyvää hanketta ja näiden osalta tehdään yhteistyötä päällekkäisyyksien välttämiseksi sekä vaikuttavuuden takaamiseksi; nämä kaikki kolme hanketta antavat synergiaa ja tukevat hyvin toisiaan.

Älykäs ja kansainvälistyvä Lappi on Lapin Liitolla käynnissä oleva "sateenvarjohanke", jonka verkostoon (esim. AIP) tämänkin hankkeen verkosto ja erikoistuminen voinee tulevaisuudessa liittyä mukaan.

Arktista imua puhtaalla ilmalla -hanke on ensimmäinen osa kaksiosaisesta hankekokonaisuudesta. Toinen osa hankekokonaisuutta on nimeltään "Pk-yritysten digipalveluekosysteemistä ja tiedolla johtamisesta vipuvoimaa koronasta selviytymiseen", johon on haettu rahoitusta Lapin liiton REACT EU -rahoitushausta. Arktista imua puhtaalla ilmalla -hankkeessa keskitytään erityisesti tutkimustiedon popularisointiin, tiedon muokkaamiseen, puhtaan ilman brändityöhön, palvelumuotoiluun ja yhteistyön tiivistämiseen. Toisessa hankkeessa taas keskitytään tiedon soveltamiseen, älykkään matkailun kehittämiseen ja pilotteihin sekä ekosysteemin synnyttämiseen. Hankkeissa tulevat

Hankkeen nimi: Arktista imua puhtaalla ilmalla

työskentelemään samat toimijat ja samat henkilöt, joten tiedonvaihto ja yhteistyö hankkeiden välillä on näin varmistettu. Hankkeet tukevat ja täydentävät toisiaan.

9.2 Mihin muista rahoituslähteistä rahoitettaviin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin hakemus liittyy ja miten? (Merkitse myös hakemusnumerot tai hankekoodit, jos niitä on.)

-

10 Maantieteellinen kohdealue

☒ Hankkeen toiminta kohdistuu yhden maakunnan alueelle	☐ Hankkeen toiminta kohdistuu usean maakunnan alueelle	☐ Hankkeen toiminta on valtakunnallista
Maakunnat Lappi		
Seutukunnat Tunturi-Lapin		
Kunnat Muonio		

Jos hanke toteutetaan yhdessä paikassa, mikä on toteutuspaikan osoite?

Jakeluosoite	Postinumero	Postitoimipaikka
--------------	-------------	------------------

11 Hakijan osaaminen, hankkeen riskiarviointi ja ohjausryhmä

11.1 Minkälainen on hakijan osaaminen ja kokemus hankkeiden toteuttamisesta ja hankesuunnitelman mukaisesta sisällöllisestä teemasta?

Hankkeen toteuttajat ovat kokeneita hankkeiden hallinnoijia ja toteuttajia myös EAKR-hankkeiden osalta. Hankkeen toimijat tulevat asiantuntijaorganisaatioista eli käytettävissä on huippuluokan osaamista, tietoa ja aluetuntemusta hankkeen toteuttamiseen ja sisällölliseen teemaan liittyen. Hanketoimijat ovat valikoituneet mukaan ennen kaikkea nimenomaan syvän asiantuntijuuden ja osaamisensa vuoksi.

Hankkeen hakijalla ja osatoteuttajilla on taloudelliset ja muut resurssit sekä osaaminen hankkeen onnistuneeseen toteuttamiseen.

11.2 Minkälaisia riskejä hankkeen toteuttamiseen liittyy ja miten riskejä hallitaan?

Hankkeen nimi: Arktista imua puhtaalla ilmalla

Riski	Toimenpiteet riskin toteutumisen todennäköisyyden pienentämiseksi
Resurssien niukkuus.	Hankkeen toteutussuunnitelma laaditaan huolella ja tarkasti, jotta turhaa työtä ja toimenpiteitä ei tehdä. Toimenpiteiden aikataulut myös tehdään tarkasti, jotta henkilöresurssia on käytettävissä silloin kun sitä tarvitaan ja että hanke etenee annetussa aikataulussa. Tehostetaan ja kiinnitetään erityistä huomiota ostopalveluiden kustannustehokkuuteen kilpailuttamisessa ja hoidetaan mahdollisuuksien mukaan työkokoukset jne. etäyhteyksin.
Projektihenkilöstön rekrytointi osa-aikaisena, riskinä pätevän henkilön löytäminen.	Hankkeelle palkataan osa-aikainen projektikoordinaattori. Osa-aikainen henkilö työskentelee osa-aikaisesti noin kahden vuoden ajan ja lähtökohtaisesti osa-aikainen työ ei ole välttämättä monelle houkutteleva vaihtoehto. Toisaalta taas alueella saattaa olla henkilöitä, joille tämä osa-aikainen järjestely sopii hyvin (kuten sivutoimiset yrittäjät, osa-aikaisesti työskentelevät yms). Pyrimme aloittamaan rekrytinnin ajoissa ja viestimään positiivista laajasti alueella.
Yhteistyö toimijoiden välillä.	Tiedostetaan haasteet yhteistyössä. Usean eri toimialan ja asiantuntijaorganisaation mittava yhteisprojekti on tällä toimijajoukolla ensimmäinen yhteinen. On tärkeää jo alusta asti sopia ja määrittää kunkin roolit ja ryhmän toimintatavat: miten usein kokoonnutaan, missä ja miten viestitään jne. Koordinointityötä tehostetaan ja pyritään muodostamaan avoin sekä positiivinen ilmapiiri yhteistyölle. Vuorovaikutuksessa ja päivittäisessä yhteydenpidossa hyödynnetään etäyhteyksiä sekä pilvipalveluita. Työryhmä ja ohjausryhmä kokoontuu säännöllisesti hankkeen aikana.
Toimijoiden sitoutuminen.	Toimijat ovat olleet todella sitoutuneita hankkeen valmisteluvaiheessa, joten riski ei ole kovin suuri. Yhteistyötä asiantuntijoiden kanssa pidetään jatkuvasti yllä ja tiivistetään tarvittaessa. Muistutetaan toimijoita hankkeesta, sen tavoitteista ja merkityksestä. Tehostetaan tiedottamista. Esitetään ja viestitään väli- ja lopputuloksista toimijoille sekä kohderyhmille.

11.3 Esitys hankkeen ohjausryhmän kokoonpanoksi

Muonion kunta (luottamushenkilö, virkahenkilö), Metsähallitus, Lapin AMK, Ilmatieteenlaitos, Muonion Matkailu ry, Tunturi-Lapin Kehitys ry:n edustaja, yrittäjien edustajat. Täydennetään tarvittaessa.

12 Hakemusvaiheessa ilmoitettavat arviot hankekohtaisista seurantatiedoista

Tuotosindikaattorit

Toimintalinja 2. Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen

Erityistavoite 5.1. Yritysten innovaatiotoiminnan vahvistaminen

Muuta tukea kuin rahoitustukea saavat yritykset	10
Yritykset, jotka kehittävät uuden tai merkittävästi parannetun tuotteen markkinoille (tuote on uusi markkinoilla)	2
Yritykset, jotka kehittävät uuden tai merkittävästi parannetun tuotteen markkinoille (tuote on uusi yrityksille)	2
Yritykset, jotka käynnistävät t&k&i-toiminnan tai t&k&i-yhteistyön yliopistojen, korkeakoulujen tai tutkimuslaitosten kanssa	2
Yritykset, joihin syntyy uusiutuviin energiaratkaisuihin tai vähähiilisuuden tukemiseen perustuvaa uutta liiketoimintaa	
Start-up yritykset, joilla on merkittävät valmiudet uuden tuotteen, palvelun tai tuotantomenetelmän kehittämiseen	
Yritysten avoimen tiedon ja rajapintojen avulla toteuttamat uudet sovellukset	
Tutkimus- ja kehittämisinstituutioiden vetämään hankkeeseen osallistuneet yritykset	10

13 Horisontaaliset periaatteet

Hankkeen nimi: Arktista imua puhtaalla ilmalla

13.1 Sukupuolten tasa-arvo

	Kyllä	Ei	Perustelu
Hankkeessa on tehty toimintaympäristön analyysi sukupuolinäkökulmasta	☒	☐	<p>Hankkeen kohderyhmänä ei varsinaisesti ole naiset tai miehet, vaan yritykset, matkailijat, kuntalaiset sekä erilaiset muut organisaatiot ja toimijat. Hankkeella halutaan vaikuttaa ennen kaikkea alueen kehittämiseen, toimijoiden väliseen yhteistyöhön sekä yritysten toimintaedellytysten parantamiseen alueellisista vahvuuksista käsin.</p> <p>Hankkeessa ei tarvita eri toimia tai toimintaympäristöä naisille ja miehille. Hankkeen toteuttajista löytyy ns. miesvaltaisen alan, kuten pelialan, edustajia ja ns. naisvaltaisen alan, kuten kunta-alan, edustajia tasapuolisesti. Alueen yrityksistä monet toimivat luonto- ja matkailualalla, joka työllistää sekä naisia, että miehiä.</p> <p>Hanketta valmisteltaessa toimintaympäristön analyysi sukupuolinäkökulmasta on tehty suvauskoneella (ZEF / Lapinletka). Analyysin tuloksena on naisten ja miesten asioiden tasapuolinen edistäminen.</p>
Sukupuolinäkökulma on huomioitu hankkeen toiminnassa (valtavirtaistaminen)	☒	☐	<p>Hankkeen ohjausryhmässä on sekä miehiä, että naisia, joka turvaa sitä, että hankkeen toimia tarkastellaan monista eri näkökulmista käsin. Hankkeen toimenpiteisiin voi osallistua kuka tahansa sukupuoleen katsomatta. Hankkeessa työn tekevät ihmiset ja hyödynsaajina ovat pitkällä tähtäimellä mm. yritykset, heidän työntekijät ja asiakkaat. Toimenpiteitä tehtäessä on hyvä pitää mielessä myös sukupuolinäkökulma ja hankkeen toiminnalla mahdollistaa toimenpiteisiin osallistuminen tasapuolisesti.</p>
Hankkeen päätavoite on sukupuolten tasa-arvon edistäminen	☐	☒	<p>Hakija on tietoinen, että elinkeinoelämässä on sukupuolten välisiä eroja. Tämän hankkeen päätavoitteena on edistää yritysten ja alueen sekä sen T&K&I-toiminnan kehittymistä. Hankkeen päätavoite ei ole sukupuolten tasaarvon edistäminen.</p>

13.2 Kestävä kehitys

Hankkeen nimi: Arktista imua puhtaalla ilmalla

Vaikutuksen kohde	Vaikutusaste		Perustelu
	Välitön vaikutus	Väillinen vaikutus	
Ekologinen kestävyys			
Luonnonvarojen käytön kestävyys	6	7	<p>Sammaltunturin tutkimusasema sijaitsee Pallas-Yllästunturin kansallispuiston sisällä ja tuottaa tietoa mm. ilmastonmuutokseen ja luonnon tilaan, sen muutoksiin liittyen. Tässä hankkeessa käytetään tätä kerättyä tietoa ja aineistoa hyväksi, tavoitteena mm. luonnon kestävä käytön edistäminen ja ilmastonmuutoksen torjuntaan vastaaminen mm. opastamalla alueen toimijoita, asukkaita ja matkailijoita popularisoidulla tiedolla. Näin hankkeessa tuotetaan lisää ymmärrystä luonnonvarojen kestävästä käytöstä ja siihen kohdistuvista uhista. Painoarvoa tulee laittaa myös sille, miten ihminen itse voi vaikuttaa omalla toiminnallaan luonnonvarojen kestäväan käyttöön.</p> <p>Hankkeen toimet tukevat Muonion matkailu- ja kuntastrategiaa, niiden kestävyys- ja vastuullisuusosioita.</p>
Ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien vähentäminen	7	8	<p>Pyritään olemaan lisäämättä ilmastonmuutoksen aiheuttamia riskejä ja pidetään huoli siitä, että hankkeen tulokset eivät aiheuta mm. maailman puhtaimman ilman tuoman arvon menetystä. Alueet lähellä napaseutuja, kuten Suomen Lappi, ovat alttiita erityisen nopealle ilmastonmuutokselle. Ilmastonmuutos vaikuttaa alueen elinkeinojen mahdollisuuksiin ja siksi varhainen sopeutuminen on tärkeää.</p> <p>Sammaltunturin tutkimusasema Muoniossa on strategisella paikalla ilmastonmuutoksen monitoroinnissa. Datan avulla arvioidaan jo nyt ilmaston nykytilaa ja tulevaisuuden kehityssuuntia, meillä ja maailmalla.</p> <p>Hankkeessa kehitetään ja pilotoidaan erilaisia tapoja nähdä, kokea ja tutustua puhtaan ilman ympäristöön ja luontoon ilman, että välttämättä tarvitsee aina matkustaa tänne.</p>
Kasvillisuus, eliöt ja luonnon monimuotoisuus	5	6	<p>Hankkeessa kehitetään kansallispuiston sisällä tapahtuvaa tutkimustoimintaa yhteistyöhön alueen yritysten ja toimijoiden kanssa. Asemalla tehtävät tutkimukset ja hankkeen toimenpiteet eivät aiheuta riskejä kasvillisuudelle, luonnolle tai eliöille.</p>
Pinta- ja pohjavedet, maaperä sekä ilma (ja kasvihuonekaasujen väheneminen)	6	7	<p>Muoniossa Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa hengitetään tutkitusti maailman puhtainta ilmaa. Alle 10 mikrometrin hiukkasia on kuutiometrissä Muoniossa vain noin 4 mikrogrammaa, kun maailman likaisimmassa kaupungissa Nigerian Onitshassa niitä on melkein 600 mikrogrammaa. Puhtaan ilmanalan maissa asuvat ihmiset eivät aina ymmärrä, minkälainen luonnonvara puhdas ilma on. Hankkeen toimilla vaikutetaan vahvasti ihmisten ymmärrykseen ja lisää tietoisuutta siitä, mikä arvo puhtaalla ilmalla on ja miten sitä täytyy vaalia mm. toimimalla vastuullisesti. Mittausaseman ilmakehämittausten avulla pystytään arvioimaan miten ilman laatu on kehittynyt ajan kuluessa.</p> <p>Hanke osaltaan ohjaa luonnonvarojen käyttöä, kun puhutaan siitä missä ja miten luonnossa, maaperän päällä, liikutaan.</p> <p>Otetaan huomioon toimenpiteissä ja</p>

Hankkeen nimi: Arktista imua puhtaalla ilmalla

			suunnitelmissa.
Natura 2000 -ohjelman kohteet	3	3	Muoniossa on muutamia Natura-kohteita. Nämä otetaan huomioon suunnitelmissa, mikäli tulee kyseeseen toimenpiteet kohteiden läheisyydessä.
Taloudellinen kestävyys			
Materiaalit ja jätteet	5	6	Hankkeen aikana ei synny varsinaisesti jätettä, mutta esimerkiksi brändityöhön ja viestintään liittyvissä suosituksissa ja materiaaleissa tulee huomioida jätteen määrä ja laatu. Hankkeen toiminnalla lisätään ihmisten tietoisuutta luonnon kestävästä käytöstä ja kesätävästä matkailusta. Näihin liittyy oleellisesti esimerkiksi roskaton retkeily ym.
Uusiutuvien energialähteiden käyttö	1	4	Uusiutuvien energialähteiden käytön periaatteita pyritään noudattamaan hankkeen toiminnassa.
Paikallisen elinkeinorakenteen kestävä kehittäminen	8	9	Muonion kunnan yhtenä strategisena tavoitteena on elinvoiman kestävä vahvistaminen. Hankkeessa kehitetään alueen elinkeinoja kestävästi. Hankkeen toimilla tähdätään mm. kestävä matkailun ja luonnontuotealan edistämiseen sekä lisätään yritysten tietoisuutta kestävä elinkeinonharjoittamisen tuomasta lisäarvoasta ja vaikutuksista.
Aineettomien tuotteiden ja palvelujen kehittäminen	9	9	Tutkimusaseman tuottama tieto ja hanketieto on saatavissa avoimessa verkossa. Hankkeen toiminta ja toimijoiden välinen yhteistyö tulee suurelta osin tapahtumaan etätyöskentelynä johtuen pitkistä välimatkoista, joten tuleva yhteistyömalli tulee niin ikään pohjautumaan virtuaalisiin toimintatapoihin. Hankkeessa luodaan nykyaikaisin teknologisin ratkaisuin kaikkien käytettävissä aineettomia keinoja mm. tiedonsaamiseen ja matkailuun.
Liikkuminen ja logistiikka	4	7	Hankkeessa kehitetään mm. kestävä matkailua. Hanketoimijoiden välistä työtä tehdään ennen kaikkea etänä yhteyksien kautta, mikä osaltaan vähentää liikkumistarvetta ja logistiikkaa. Luonnossa liikkuvien matkailijoiden määrä tulee todennäköisesti tulevaisuudessa lisääntymään, jonka takia luontoa käyttävien tiedottaminen ja opastaminen ilmastovaikutuksista on erittäin tärkeää.
Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys sekä yhdenvertaisuus			
Hyvinvoinnin edistäminen	8	9	Hanke tukee voimassa olevaa EU:n Itämeri -strategiaa, erityisesti sen hyvinvoinnin lisäämisen tavoitetta ja toimintaohjelman politiikka-alue matkailun kaikkien kolmen toimenpidekokonaisuuden edistämistä eli edistää kestävä matkailukulutusta, lisää vastuullista tuotteistamista sekä suojelee biodiversiteettiä ja tukee matkailijahallinnan kehittämistä. Puhdas ilma ja vahva luontoyhteys sekä luonnossa liikkuminen tunnetusti lisäävät ihmisen kokemaa hyvinvointia. Tämä näkyy mm. megatrendeissa ja matkailussa vahvasti. Hanke tukee hyvinvoinnin edistämistä mm. lisäämällä ihmisten tietoisuutta ja houkuttelemalla heitä kokemaan pohjoisen luontoa ja hengittämään tutkitusti maailman puhtainta ilmaa.
Tasa-arvon edistäminen	5	7	Hankkeessa tuotetuissa viestintäaineistoissa ja materiaaleissa otetaan huomioon niiden

Hankkeen nimi: Arktista imua puhtaalla ilmalla

			saavutettavuus, löydettävyyys, käytettävyys, monikanavaisuus ja mm. monikielisyys, mikä edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Hankkeen yksi päätavoite on muuttaa tiede selkokielelle eli valtavirtaistaa tutkimustietoa.
Yhteiskunnallinen ja kulttuurinen yhdenvertaisuus	4	5	Hankkeen toimissa ja ohjausryhmätyöskentelyssä on monialaisesta eri toimijoita. Hankkeen yhtenä kohderyhmänä ovat matkailijat, jotka alueellamme ovat ensisijaisesti kansainvälisiä. Hankkeessa tuotetuissa materiaaleissa on otettu mahdollisuuksien mukaan monikulttuurisuus ja kieliversiot, jotka edistävät yhteiskunnallista ja kulttuurista yhdenvertaisuutta.
Kulttuuriympäristö	2	4	Luontoarvot, luonto ja sinne pääseminen ovat itsessään vahva osa paikalliskulttuuriamme. Suunnitelmat voivat mahdollistaa kulttuuriympäristön kehittymisen.
Ympäristöosaaminen	9	9	Hankkeessa alueen yritykset, väestö ja muut toimijat pääsevät tutustumaan mm. huippututkimuksen tekemiseen. Alueen erityispiirteet vahvistavat myös vastuullisuuden ja kestävän kehityksen periaatteiden oppimista. Hankkeen toimenpiteillä nimenomaan tähdätään ympäristöosaamisen kasvattamiseen kohderyhmien ja toimijoiden keskuudessa mm. tuottamalla popularisoitua tietoa ja materiaalia heidän käyttöönsä.

14 Liitteet

Pakolliset liitteet

Yhteishankkeen sopimus

Muut liitteet

Viestintäsuunnitelmaluonnos

Pöytäkirjan ote kunnanhallituksen päätöksestä_Muonion kunta

Sitoumus_Metsähallitus

ALV-todistus_Metsähallitus

Nimenkirjoitusoikeudet_Metsähallitus

Kaupparekisteriote_LapinAMK

Yritysten sitoumuslomake_1

Yritysten sitoumuslomake_2

Yritysten sitoumuslomake_3

Yritysten sitoumuslomake_4

Yritysten sitoumuslomake_5

Yritysten sitoumuslomake_6

Yritysten sitoumuslomake_7

Yritysten sitoumuslomake_8

Yritysten sitoumuslomake_9

Hallintosääntöte_Muonion kunta

LapinAMK kustannusten jakauman tarkka versio

Alustava aikataulukutus

alv todistus_amk

Selvitys yleisistä valintaperusteista_amk

selvitys yleisistä valintaperusteista_Metsähallitus

selvitys yleisistä valintaperusteista_ilmatieteenlaitos

selvitys yleisistä valintaperusteista_Muonio

Hankkeen nimi: Arktista imua puhtaalla ilmalla

Hakija vakuuttaa tässä hakemuksessa ja sen liitteissä antamansa tiedot oikeiksi.

Viranomaisella on oikeus tarkastaa hakijaa koskevat verovelkatiedot, arvonlisäverovelvollisuutta koskevat tiedot sekä muut tarvittavat toiselta viranomaiselta saatavat tiedot, joilla voi olla vaikutusta rahoituksen myöntämiseen. Yhteishankkeessa tarkastusoikeus koskee kaikkia hakijoita ja tuen siirto –menettelyssä hakijan lisäksi kaikkia tuen siirronsaajia.

Päiväys ja hakijaorganisaation sähköinen allekirjoitus

27.5.2021

Rantakokko Katri Helena
hallintojohtaja

(Allekirjoitettu sähköisesti vahvalla Suomi.fi-tunnistautumisella)